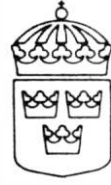

Motion till riksdagen

1987/88:Jo414

av Sven Eric Lorentzon m. fl. (m)

om yrkesfisket

Mot.
1987/88
Jo414-419

För ett land som Sverige med sin långa kust och sin tillgång på fiskevatten till havs, insjöar och vattendrag är fisket av största betydelse för folkförsörjningen, beredskapen och sysselsättningen vid kust och i skärgård.

Sverige har i dag ett stort behov av fisk. Trots att svenskt fiske bedrivs rationellt och effektivt importeras mer än dubbelt så mycket som svenskt fiske producerar. Själva fisket sysselsätter i dag drygt 4 000 människor och ger sysselsättning åt 5-6 gånger så många i fiskberedningsindustri, fiskhandel och service av olika slag.

Vid ofred är Sverige med sin långa kust i hög grad beroende av en viss del av fiskeflottan för kustbevakning, minsvepning och ubåtsjakt. Även i fredstid med kränkningar av främmande ubåtar borde fiskarens unika kunskaper i hantering av nautiska instrument och kännedom om vår skärgård tas till vara.

Svenskt fiske har försatts i en besvärlig situation genom de avtal om ensidiga koncessioner som regeringen träffat. Det skedde dels genom det frihandelsavtal Sverige slöt med EG 1972, dels det avtal med ensidiga tullar som ingicks med Grönland vid dess utträde ur EG 1984 och det s.k. anpassningsavtalet med EG 1986, när Spanien och Portugal blev medlemmar i EG. Vid varje sådant avtal har svenskt fiske drabbats och konkurrensen med våra grannländers fiskare försämrats.

Även nedsmutsningen av haven har drabbat yrkesfisket hårt. Stora områden i skärgårdarna, till havs och i insjöar ligger döda och fisken är borta.

Det är angeläget att Sverige erhåller sin rättmätiga andel av de fisktillgångar som fördelas i havsområden vi äger gemensamt med andra nationer. Det är också viktigt att våra fisktillgångar utnyttjas. Sillfisket har i dag minskat på grund av den låga lönsamheten. En högre lönsamhet i sillfisket skulle innebära att kvoterna utnyttjades i högre grad och beredningsindustrin tillförsäkras råvara. Inom vissa områden finns behov av ett regionalt stöd. Detta gäller särskilt Norrlandskusten, där fiskets lönsamhet försämrats på grund av långvarig isperiod.

Insjöfisket, som är en livsmedelsresurs vid avspärning, bör uppehållas i en omfattning som garanterar ett bra utnyttjande av våra insjövatten. Kalkning och utplantering är därvid effektiva medel att hålla efter försurningen och ge livskraftiga fiskstammar, som ger sysselsättning åt aktiva yrkesfiskare.

Genom det fria handredskapsfiskets införande berövades innehavarna av

fiskerätten möjligheterna att utnyttja denna tillgång och orsakades därigenom ekonomiska förluster. I budgetpropositionens bilaga 11 jordbruksdepartementet, nionde huvudtiteln, framgår att fiskeristyrelsen under punkt E 10 äskat ytterligare 5,5 milj. kr. att användas för ersättning för intrång i enskild fiskerätt och bidrag enligt förordningen (1985:145) om statsbidrag till fritidsfisket inom vissa områden.

Då det visat sig att kostnaderna för de intrång i den enskildes fiskerätt som det fria handredskapet orsakat ännu inte kunnat värderas är det inte möjligt att för närvarande föreslå en höjning. Så fort en sådan värdering kommer till stånd är vi beredda att tillstyrka anslag för detta ändamål.

Beståndsvård

Sverige bör nationellt och internationellt verka för att ungfisken sparas. Den mest effektiva metoden är anpassning av maskstorleken i fiskredskapen. Det gäller också att skydda bestånden i våra vatten mot alltför stora uttag av utländska fiskeflottor. Här utgör utsättning av fisk en verksam metod att förbättra bestånden. Utsättningen gäller främst ål och lax men även andra arter kan komma i fråga. I norra Bohuslän har t. ex. torsk och rödspätta helt försvunnit på grund av utsläpp och föroreningar. Norge bär stor skuld i detta.

Fiskeflottan

I Sverige finns ungefär 500 fiskeskepp, dvs. båtar som är större än fyra gånger tolv meter. Till detta kommer ett ännu större antal mindre båtar. En stor del av fiskeskeppen behöver moderniseras för att bli effektiva och rationella samt för att erbjuda besättningen en bättre arbetsmiljö. Lönsamheten i fisket är inte sådan att dessa förbättringar kan ske i nämnvärd omfattning utan tillgång till fiskerilånen. Genom den ökning av lånebeloppet med 15 milj. kr., som oppositionen genomdrev i fjol mot regeringens förslag, har möjligheterna till rationalisering ökat.

Fiskeövervakning

Det kan konstateras att övervakningen av svensk fiskezon är bristfällig och att det behövs en kraftig förstärkning av kustbevakningens resurser. Att såsom nu sker inte ta itu med utländska båtar, som inte följer gällande regler, skapar stora möjligheter till ett okontrollerat fiske i den svenska zonen. De vatten svenska fiskare förfogar över beskattas därigenom alltför hårt.

Det är nödvändigt att den svenska kustbevakningen skapar respekt för avtal och överenskommelser som ingåtts med andra nationer och att övervakningen gäller i lika hög grad för utländska som för svenska fiskare.

Handelsvillkor

Svenskt fiske har genom de s. k. frihandelsavtal som träffats hamnat i ett besvärligt konkurrensläge gentemot våra grannländers fiskare. Sverige bör inte träffa överenskommelser med andra länder om ensidiga koncessioner såsom skett med EG och Grönland. Det s. k. anpassningsavtalet som ingicks

med EG, där Sverige erhöll viss tullfrihet mot att ge EG rätt att bedriva fiske i svensk fiskezon med 96 fartyg, är helt förkastligt och bör omförhandlas. Värdet av vår tullfrihet på EG-marknaden är litet då efterfrågan på sill där har minskat. EG har dessutom infört en generell tullfrihet på 9 000 ton torsk för att få råvara till den danska beredningsindustrin.

Värdet av anpassningsavtalet står därför inte i rimlig proportion till det fiske EG har getts möjlighet att bedriva i svensk zon i Östersjön. Enligt vår uppfattning skall fisketillgångarna i svensk zon förbehållas svenska fiskare och i viss mån användas i utbyte mot fiskerättigheter i andra länders vatten. Vi anser också att handeln med fisk och fiskprodukter mellan i första hand EG och Sverige skall ske på lika villkor. Detta bör ges regeringen till känna.

Miljön

Vattenmiljön är avgörande för ett framtida svenskt fiske. Var femte eller ca 20 000 sjöar har skadats av försurningen. Sydvästra Sverige är värst drabbat. Runt Göteborg är 95 % av sjöarna försurade. I Sverige är 382 sjöar svartlistade, vilket innebär att fisken är oduglig som människoföda.

Stora områden i havet består av svavelvätebottnar, där fisken inte kan leva. Norra Bohusläns skärgård har förlorat flera arter som funnits sedan urminnes tider. Det gäller både torsk- och plattfiskar. Det råder ingen tvekan om att utsläppen från industrier och tätorter i Norge är orsaken till en stor del av förstörelsen. Även turismen kommer på sikt att störas eller rent av upphöra då badvattnen blir mer och mer förorenade.

Sverige bör inte finna sig i att få stora områden av sin kust förstörda därför att industrin i Norge utvecklats utan att rening av utsläppen vidtagits.

Det krävs även ett samarbete mellan Sverige och övriga Östersjöstater såväl som med länderna runt Nordsjön för att åstadkomma en havsmiljö där fiskstammarnas fortlevnad kan garanteras.

Ramavtal

I samband med utläggande av fiskezon och uppdelningen av Östersjön ingick Sverige ramavtal angående det fortsatta fisket bl. a. med Finland. I detta avtal överenskoms att fisket skulle fortsätta på traditionellt sätt. Det har emellertid visat sig att fisket undergått så stora förändringar både beträffande fartyg och fiskemetoder, att en överenskommelse om traditionellt fiske inte längre går att genomföra. Sålunda kom man vid årets förhandlingar överens om att TAC (total allowed catch) skall bestämmas för varje lands vattenområde separat. Torsktrålningen i respektive fiskezon har stoppats och Finland har som en följd därav tvingats begränsa sitt sill/strömmingsfiske i svensk zon, som under senare år ökat allt mer med deltagande av allt större fiskefartyg. Finlands laxfiske i svensk zon har sedan många år stoppats på grund av beståndssituationen.

På grund av denna utveckling är det därför i framtiden lämpligt att fiskeavtalen med Finland sker på samma sätt som med övriga Östersjöstater. Avtalet med Finland löper med fem års uppsägning. Då båda parter emellertid är överens om att avtalet är inaktuellt bör kontakt tas med Finland

för att söka få till stånd en överenskommelse om att avtalet upphör utan uppsägning. Om en sådan lösning inte uppnås bör avtalet sägas upp.

Mot. 1987/88
Jo414

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ersättning för intrång i enskild fiskerätt,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beståndsvård,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fiskeövervakning,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om handelsvillkor,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vattenmiljön,
6. att riksdagen begär att regeringen verkar för att ramavtalet med Finland angående fiske sägs upp.

Stockholm den 21 januari 1988

Sven Eric Lorentzon (m)

Jens Eriksson (m)

Ivar Virgin (m)

Mona Saint Cyr (m)

Bertil Danielsson (m)

Göthe Knutson (m)

Arne Andersson (m)

i Ljung

Ingvar Eriksson (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Arne Svensson (m)

Hans Dau (m)

Sven Munke (m)

Karl-Gösta Svenson (m)